

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/43/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5320202384
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 08. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5320202384.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Erika Vargu a JUDr. Amálie Paulerovej, v právnej veci navrhovateľa (muža, ktorého otcovstvo má byť zapreté) O. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom K., M. R. P. XXXX/X, právne zastúpeného advokátom JUDr. Antonom Kupšom, so sídlom K., T. XX, proti odporcom 1/ N. C., rod. W., nar. XX.X.XXXX, bytom K., C. XXXX/X C, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Annou Mozolíkovou, so sídlom K., L. XXXX, 2/ maloletému T. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, so sídlom Čadca, A. Hlinku 8, o návrhu navrhovateľa na zapretie otcovstva k maloletému dieťaťu, na základe odvolania navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 7Pc/9/2020-73 zo dňa 29. apríla 2021 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh O. C. na zapretie otcovstva k maloletému T. C., nar. XX.XX.XXXX. Konštatoval, že z vykonaného dokazovania je jednoznačne zrejmé, že navrhovateľ sa dozvedel o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich jeho otcovstvo k maloletému dieťaťu už v čase, keď bola matka maloletého (bývala manželka navrhovateľa) tehotná; teda v roku 2013. Uvedené vyplynulo predovšetkým z vyjadrení samotného navrhovateľa tak v prebiehajúcim konaní, ako aj v (súvisiacich) konaniach vedených na tamojšom súde pod sp. zn. 9Pc/2/2019 a 16Pc/4/2019. Navrhovateľ sa opakovane vyjadroval, že už počas tehotenstva mal podozrenie, že dieťa nie je jeho (povedala mu to bývalá manželka pri hádke; tiež mu to povedali jej sestry; hovorili mu to aj iní ľudia; v danom čase bývalá manželka pracovala vo Švajčiarsku, kde robili i známi navrhovateľa, ktorí mu rozprávali, že tam má priateľa). Ďalším dôvodom, pre ktorý navrhovateľ pochyboval, že je otcom maloletého, bolo to, že v roku 2011 podstúpil transplantáciu kostnej drene, v súvislosti s čím bol lekárom upozornený, že to môže mať negatívny vplyv na jeho plodnosť.

2. Okresný súd uviedol, že napriek konštatovaným skutočnostiam navrhovateľ „otcovstvo neriešil“ až dovtedy, kým bývala manželka nepodala návrh na rozvod ich manželstva. Zároveň v konaní tamojšieho súdu sp. zn. 9Pc/2/2019 výslovne (aj) navrhovateľ súhlasil s dôvodmi dotknutého návrhu, t.j. tiež s tým, že rodičom (teda i jemu samotnému) uplynula lehota na zapretie otcovstva. Okresný súd dodal, že hoci správanie otca môže byť pochopiteľné (nechcel rozbiť rodinu), malo za následok zmeškanie trojročnej lehoty v zmysle § 86 ods. 1 Zákona o rodine.

3. Okresný súd sa nestotožnil s tvrdením navrhovateľa, že súd konajúci vo veci sp. zn. 16Pc/4/2019 zamietol návrh na zapretie otcovstva podaný maloletým T. ako predčasný (práve preto, že otcovi navrhovateľovi ešte neuplynula zákonná lehota na podanie takéhoto návrhu). Zdôraznil, že návrh nebol zamietnutý ako predčasne podaný, ale preto, že zapretie otcovstva nie je v záujme maloletého

dieťaťa. Rovnako odvolací súd v danej veci nepotvrdil rozsudok okresného súdu, ale odvolanie otca/navrhovateľa odmietol, pričom ani z odôvodnenia dotknutého rozhodnutia nevyplýva, že by záver o neuplynutí prekluzívnej lehoty bol správny.

4. Okresný súd zhrnul, že navrhovateľ mal vedomosť o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich jeho otcovstvo už v čase tehotenstva bývalej manželky (t.j. v roku 2013) a pokiaľ posudzovaný návrh podal až v roku 2020, vykonal tak po uplynutí zákonom stanovenej lehoty. Doplnil, že navrhované dôkazy (vykonanie testu DNA, resp. vyžiadanie správy detskej psychologičky) z dôvodu hospodárnosti a ich nadbytočnosti nevykonal. Aj keby sa totiž testami DNA preukázalo, že navrhovateľ nie je otcom maloletého T., nebolo by možné - práve pre zmeškanie zákonnej prekluzívnej lehoty - návrhu vyhovieť. Obdobne otázka záujmu maloletého dieťaťa na zapretí otcovstva (k čomu smeroval návrh na vyžiadanie si správy detskej psychologičky) je relevantná v konaní, ktoré je vedené na jeho návrh; čo však nie je prípad súdnej veci, ktorý je iniciovaný návrhom otca.

5. O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Hoci v zmysle § 53 CMP by v konaní úspešná matka vo všeobecnosti takýto nárok mala, nepovažoval za spravodlivé požadovať od navrhovateľa náhradu trov. Bola to totiž predovšetkým matka, ktorá tým, že v relevantnom období mala intímny styk aj s iným mužom (ako len s vtedajším manželom - navrhovateľom), zavinila, že navrhovateľ mal dôvod pochybovať o svojom otcovstve a teda podať prejednávaný návrh na zapretie otcovstva.

6. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie navrhovateľ, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na nové konanie a rozhodnutie. Uviedol, že o tom, že nie je otcom maloletého T. sa dozvedel v roku 2019 z výsledkov testu DNA, ktorý si objednal. Zároveň v konaní pred Okresným súdom Čadca sp. zn. 16Pc/4/2019 bolo jasne konštatované, že lehota otcovi/navrhovateľovi na zapretie otcovstva začala plynúť až od vyhotovenia dotknutého testu DNA; čo potvrdil aj odvolací súd. Ak bol takto jednoznačne ustálený dátum, kedy začala otcovi plynúť lehota na zapretie otcovstva, aktuálne rozhodnutie vychádzajúce z iného termínu/dátumu predstavuje i odchýlenie sa od rozhodovacej praxe.

7. Odvolateľ naďalej tvrdil, že dôvodom zamietnutia návrhu dieťaťa na zapretie otcovstva v označenom (inom) konaní bola predčasnosť predmetného návrhu. Súčasne uvádzal, že v danom konaní bolo určené, že zapretie otcovstva je v záujme maloletého; čo napokon (aktuálne) konštatuje i kolízny opatrovník.

8. Odvolateľ nepovažoval za relevantné, čo mu hovorili („častokrát počas hádky“) iní ľudia, aby zneistili manželov. Matka styk s iným mužom priznala až pred súdom, a nie samotnému navrhovateľovi. Navrhovateľ mal za to, že okresný súd nemohol prehliadnúť výsledky testov DNA, ktoré sú rovnocenné s výsledkami znaleckého posudku nariadeného súdom. Taktiež mal okresný súd nariadiť/vykonať aj dokazovanie nenavrhované účastníkmi a bolo potrebné prihliadať i na záujmy maloletého dieťaťa.

9. Priamo v odvolaní však navrhovateľ výslovne tiež uviedol, že skutočnosťou spochybňujúcou jeho otcovstvo bola vedomosť o zdravotnej indispozícii, ktorú získal po transplantácii kostnej drene, ako aj priznanie matky, že mala styk aj s iným mužom.

10. Ostatní účastníci zostali v odvolacom konaní nečinní.

11. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal bez ohľadu na odvolacie dôvody (§ 66 CMP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) podľa § 387 ods. 1 CSP napadnutý rozsudok potvrdil.

12. Tvrdenia odvolateľa o (nielen) výsledku konania o zapretie otcovstva, v ktorom ako navrhovateľ vystupovalo bezprostredne maloleté dieťa - sp. zn. Okresného súdu Čadca 16Pc/4/2019, sú do takej miery v nesúlade so skutočnosťou, že nemôže ísť o nedôslednosť, či nepresnosť pri formulovaní odvolacích dôvodov. Tu sa už nejedná len o značne tendenčné, či skresľujúce interpretovanie faktov, ale o priamo lživé vyjadrenia.

13. Ako správne konštatoval už okresný súd, v konaní tamjšieho súdu sp. zn. 16Pc/4/2019 nebol návrh na zapretie otcovstva zamietnutý ako predčasne podaný, ale dôvodom zamietnutia bolo, že takýto návrh nie je v záujme maloletého dieťaťa. Uvedené je absolútne jednoznačné zo záverov rozsudku Okresného súdu Čadca č. k. 16Pc/4/2019-31 z 6.11.2019 (osobitne z bodu 25. jeho odôvodnenia, pasáže na strane 6 rozsudku). Vyslovene tak v rozpore so skutočnosťou je i odvolacie tvrdenie navrhovateľa, že súd konajúci v danej/označenej veci mal ustáliť, že zapretie otcovstva je v záujme maloletého.

14. Rovnako náležite okresný súd poukázal na to, že v predmetnom konaní ani nebol vykonaný meritórny odvolací prieskum. To znamená, že odvolací súd nepotvrdil rozsudok okresného súdu; a už vôbec nie v záveroch (doslova až vyfabulovaných) navrhovateľom. Odvolanie otca (navrhovateľa v tomto konaní) bolo odmietnuté ako podané neoprávnenou osobou. Taktiež z odôvodnenia predmetného odvolacieho rozhodnutia (uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8CoP/5/2020 z 24.7.2020) nie je možné vyvodiť, že by odvolací súd - vo svojej podstate nad bezprostredný rámec jeho procesného rozhodnutia - mal zaujať (vecné, resp. hmotnoprávne) stanovisko o predčasnosti návrhu maloletého dieťaťa na zapretie otcovstva.

15. Bez ohľadu na to, že odklon od rozhodovacej praxe, resp. v širšom význame ustálená súdna prax vôbec, je obsahovo úplne odlišnou kategóriou, než ako sa ju snaží v konkrétnostiach súdnej veci interpretovať odvolateľ, z vyššie rozoberaných súvislostí je zrejmé, že neopodstatnenou je aj nadväzujúca odvolacia námietka navrhovateľa o údajnom odklonení sa napadnutého rozhodnutia okresného súdu od rozhodovacej praxe.

16. Pre úplnosť je však žiaduce uviesť, že (naopak) práve úvahy Okresného súdu Čadca vo veci sp. zn. 16Pc/4/2019 v rozsudku z 6.11.2019 o neuplynutí lehoty otcovi na podanie návrhu na zapretie otcovstva narúšajú princíp právnej istoty vyjadrený (okrem iného) aj viazanosťou právoplatnými súdnymi rozhodnutiami. Okresný súd Čadca v konaní sp. zn. 9Pc/2/2019 totiž prejudiciálne posudzoval uplynutie lehoty na podanie návrhu na zapretie otcovstva obom rodičom, čo bolo určujúce pre vyslovenie prípustnosti podania návrhu na zapretie otcovstva priamo maloletým dieťaťom.

17. V tejto spojitosti je potrebné zdôrazniť, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku správne poukázal na to, že navrhovateľ v plnej miere súhlasil v rámci konania Okresného súdu Čadca pod sp. zn. 9Pc/2/2019 i so záverom o zmeškaní jeho zákonnej lehoty na podanie takéhoto návrhu. Na predmetné - pravdivé - konštatovanie v aktuálnom odvolaní navrhovateľ vôbec nereaguje.

18. Okresný súd následne konajúci vo veci sp. zn. 16Pc/4/2019 bol rozsudkom z 16.5.2019 vydaným vo veci sp. zn. 9Pc/2/2019 viazaný a predmetom jeho konania ani nebolo (nielen z hľadiska viazanosti právoplatným súdnym rozhodnutím, ale aj z logiky veci a zákonom predpokladanej postupnosti jednotlivých súdnych rozhodnutí ani nemohlo byť) posudzovanie uplynutia zákonných lehôt rodičom; osobitne otcovi. Svojou nadbytočnou úvahou, na ktorú nemal legitimitu danú predmetom konania, zbytočne vniesol do celej záležitosti chaos; čo len dokrešľuje fakt, že bezprostredne po vyslovení tejto nadbytočnej úvahy jednoznačne konštatuje svoju viazanosť rozhodnutím vo veci sp. zn. 9Pc/2/2019, t.j. aj záverom o uplynutí lehoty otcovi na podanie návrhu na zapretie otcovstva.

19. S poukazom na skutočnosť, že otázka nepodania návrhu na zapretie otcovstva otcom v zákonom mu priznanej lehote (§ 86 ods. 1 Zákona o rodine) bola v rámci konania vo veci Okresného súdu Čadca sp. zn. 9Pc/2/2019 riešená len prejudiciálne a vzhľadom na zásadný statusový charakter danej otázky bolo potrebné o návrhu navrhovateľa v súdnej veci konať meritórne a neuspokojiť sa iba s (hypoteticky sa núkajúcou) eventualitou zastavenia konania pre prekážku veci rozhodnutej.

20. Krajský súd zdôrazňuje, že určujúcou okolnosťou pre začiatok plynutia lehoty otcovi na zapretie jeho otcovstva v zmysle § 86 ods. 1 Zákona o rodine je získanie informácie („dozvedenie sa“) o skutočnostiach dôvodne spochybňujúcich, že je otcom dieťaťa. Termín „dôvodne spochybňujúce“ vyjadruje kvalifikovanú mieru pochybností dotknutej osoby (v súdnej veci navrhovateľa O. C.) o tom, že je otcom dieťaťa (v súdnej veci maloletého T.). To znamená, že nemá ísť o svojou podstatou okolnosť jeho otcovstvo vylučujúcu; v intenciách interpretácií odvolateľa dokonca až okolnosť jednoznačne vylučujúcu.

21. Z vyjadrení otca deklarovaných priamo v návrhu na začatie konania je pritom zrejmé, že pochybnosť o otcovstve k maloletému T. mal už počas tehotenstva matky (vtedajšej manželky) v roku 2013. Disponoval jednoznačnou informáciou od lekára o možnosti negatívneho ovplyvnenia jeho plodnosti v dôsledku transplantácie kostnej drene, ktorú podstúpil v roku 2011. Vedel o práci manželky vo Švajčiarsku, „dozvedel sa o nadväzovaní známosti matky s inými mužmi“; sestry matky mu povedali, že nie je otcom maloletého T.. To, že o všetkých dotknutých okolnostiach mal otec vedomosť už počas tehotenstva matky, zhodne uvádzal nielen v súdnej veci, ale i v (označených) súvisiacich konaniach. V žiadnom prípade nešlo len o informácie získané pri hádkach, ako sa snaží podsúvať navrhovateľ/ odvolateľ v rámci argumentácie v odvolaní.

22. Taktiež frazeologicky otec v spojitosti s opísanými skutkovými okolnosťami (ktoré navyše on sám výslovne vymedzil) používa výrazy a slovné spojenia bezprostredne sa viažuce ku kategórii dôvodnej pochybnosti - napr. „podozrenie u mňa vzbudilo ...“, „začal som mať pochybnosti...“. Naproti tomu v súvislosti s testom DNA používa otec/odvolateľ termín „dozvedel“, ktorý uvádza i hneď v prvej vete odvolania a opakovane ho používa tiež v ďalšom jeho texte. Výraz „dozvedel“ sa však obsahovo viaže k vedomosti o určitej skutočnosti, nie iba k dôvodnej pochybnosti.

23. Krajský súd opakuje, že dôvodnú pochybnosť definovanú v § 86 ods. 1 Zákona o rodine nie je prípustné vykladať ako preukázanú (hoci i len zo subjektívneho hľadiska dotknutej osoby) skutočnosť. Z vyššie konštatovaných skutkových súvislostí je zrejmé, že otec/ navrhovateľ disponoval všetkými relevantnými poznatkami zakladajúcimi dôvodnú pochybnosť už počas tehotenstva matky; t.j. v roku 2013. Pokiaľ až s odstupom niekoľkých rokov (v roku 2019) si dal vykonať test DNA na určenie otcovstva, predmetná dlhodobá nečinnosť ide výlučne na jeho ťarchu. To okrem iného zahŕňa aj uplynutie mu lehoty na zapretie otcovstva na súde. Zamietnutie návrhu okresným súdom tak zodpovedá vykonanému dokazovaniu i príslušnej právnej úprave.

24. Keďže otcovi uplynula zákonom stanovená (svojou povahou prekluzívna) lehota na podanie návrhu na zapretie otcovstva, bolo nadbytočné nariaďovať znalecké dokazovanie. Rovnako bolo bezpredmetné vykonávať ďalšie dokazovanie ohľadne najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa; čo zahŕňa i eventualitu vykonávania dôkazov nenavrhovaných účastníkmi konania.

25. Krajský súd sa stotožnil so záverom okresného súdu aj v otázke náhrady trov konania, nakoľko v širších súvislostiach celého prípadu je namieste pričítať matke nemalý podiel na vzniku posudzovaného súdneho konania. O to viac, že v konaní Okresného súdu Čadca pod sp. zn. 9Pc/2/2019 (ktoré predchádzala konaniu pod sp. zn. 16Pc/4/2019) súhlasila s „prešetrením otcovstva súdnou cestou“, pričom bezprostredne v konaní nasledujúcom (sp. zn. 16Pc/4/2019 - „prvé“ konanie o zapretie otcovstva) svoje stanovisko diametrálne zmenila.

26. Predmetné širšie súvislosti majú v plnej miere význam aj pre aktuálne odvolacie konanie, z ktorého titulu krajský súd tiež vo vzťahu k náhrade trov odvolacieho konania uzavrel, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

27. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.